

DE LIENIS AFFECTIONIBVS:

cum rhabarbaro, bizantinus, & de radicibus. E-
vacuatio quinetiam per halitum conuenit, quæ
guidem fieri debet cum rebus aperiéribus & re-
soluentibus, vt olea sunt, & balnea præsertim Pa-
tauina. Pro corroborando hepate, extrinsecus
maxime conuenit in hoc affectu frigido huius
partis oleum de spica & de absinthio, & confe-
ctiones habentes vim corroborandi. Vtile etiam
erit ægroto in curando affectu, si singulis septi-
manis vtetur pillulis de hiera & rhabar. idque vt
tollantur obstructions, & interdum cassia cum B
rhabarbaro.

CONSILIVM CCLIIL

*Pro nobili, cui hepar inflatum, & ventri-
culus debilitatus erat.*

 VIDAM nobilis à quibusdam rei medi-
cæ imperitis persuasus, maluaticum ni-
mium hausit, ac in vindemia vinum ni-
grum, vtpote fretus hoc consilio, vt im-
becillitas ventriculi, quæ ex frigiditate ortum ha-
bebat, corrigeretur: cumque ad potum vini for-
tioris ætas calidior accessisset, inflatum est
illi hepar, cuius demum intemperatura multò
maiorem ventriculo imbecillitatem conciliauit.
Nam cùm actiones hæ sint ventriculi, appetere
cibum, ingestum retinere & concoquere: duæ e-
ius partes sunt: superior, quæ nimirum appetit,
siccior ac frigior: inferior verò calidior & hu-
midior. At verò caliditas nimia hepatis exiccat hu-
midum, cum quo calor dissoluitur: nulla est con-
coctio, nec appetentia cibi vlla, ob ventriculum
calefactū nimis. Quid ex his prognosticandum?
Corporis imbecillitas: quia ventriculus non con-
coquit, sed corrumpuntur verius omnia, quare
vomitus frequens: & quia obstructum hepar, atq;
etiam supercalefactum, nulla est in corpore san-
guificatio. Calefactio hepatis & obstructio tollen-
da esset missione sanguinis, à qua abstinentum
est propter virium imbecillitatem, ne magis pro-
sternantur. Quare diæta ventriculus corroboran-
dus, & ministrandi cibi pauci, & facilis coctionis.
Interdico illi vino omni, nisi austero. Decoctum
endiuimæ bibat, nam omnia cichoracea confortan-
do ventriculo apprimè sunt vtilia. Dico autem
cichoracea, endiuimæ, sonchon, & si quæ sunt alia
id genus: nam quia amara, ideo sunt calida: cale-
faciunt igitur & confortant, & leniter etiam refri-
gerant. Quare syrupum de cichorea cum rosato
ordinavi. Confortato ventriculo, totoq; adeo
corpo, accedam ad infrigitationem hepatis,
quæ fiet per phlebotomiā basilicæ dextri lateris.

CONSILIVM CCLIIL

*Processus Montani in cura cachetici seu ad hy-
dropisim dispositi.*

 TTENDAM V s primò symptomata
in hoc adolescenti, & percurramus
per istos sex scopos à Galeno nobis
traditos. Actio lœsa apparet in coctione
distributione & nutritione. Secundò, tumo-

A rem videmus. Tertiò accidentia, color plus iusto
albus, non viuidus percipitur. Quarto, dolor in
hypochôdriis sentitur. Quinto, qualitas mutata
deprehenditur. Exeuntia, non duin vidimus ege-
stiones, sputum, vrinam. Habet hic adolescens
intemperiem frigidâ hepatis, videlicet eam con-
tractam ex pororum cutis obstructione, cùm hu-
mi cubaret: quare facile potuerunt fieri obstruc-
tiones, cruditates, malæ coctiones, malæ distri-
butiones & sanguificationes nō satis commodæ.
Spiritibus intrinsecis contingit idē quod extrin-
secis, quod crassentur infrigidi. Habet etiam
catarrhum, qui occupauit tracheam, quare per
tussim sputum reicit. Et pars circa cor est magis
tumida, quod mirum est, fortassis propter mate-
riam frigidam ibi collectam: & sentit aliquam
tensionem circa hypochondria. Tumefactio de-
pendet à frigiditate. Obseruâda igitur hæc sunt.

Tumefactio faciei, pedum, thoracis pendet ex
frigiditate hepatis.

C Hæ ex frigiditate totius habitus.

Ille ex obstructione pororum cutis.

Ista ex humi cubatione, & fortè etiâ inordina-
to regimine: adde etiam catarrhum frigidum nō
parum ad morbum facere.

D Cura erit per calefacentia, aperientia & corro-
borantia hepar. Corroboramus hepar, quum ad
temperaturam suam reducimus. Est autem frigi-
dum & humidum: ergo cù calidis & siccis occur-
remus. Dabimus itaque intrinsecus qui aperiunt
& euacuant, & corroborant etiam. Exterius præ-
paremus linimenta, & frictiones ad eundem v-
sum. Extrahemus malum, & adducemus alimen-
tum commodum.

E Prognosticum. Scribit Cornelius Celsus in ca-
pite de hydrope, contentionem subortam inter
duos Medicos de Cura cuiusdam hydropici: al-
ter enim negabat eum posse curari, alter affir-
mabat: tandem cùm is qui affirmârat, satis eui-
dentes rationes curæ attulisset, respondet alter:

Mihi satis placent rationes tuæ, sed dic mihi,
curabis ne hominem, qui vult edere & bibere
quantum vult, & minus obtemperare Medicos?
Ego (inquit) ad animum respicio, ille ad mor-
bum. Ita ego facio Prognosticum. Si obtem-
perauerit hic patiens, poterit sanitati pristinæ
restitui.

F Sed quomodo incipiems curam? Dandum
erit quod communes materias euacuet, & mihi
summè placeret hiera in forma electuarij: audio
autem datas pillulas aggregatiuas. Vos perpe-
tuò hoc habeatis in memoria, vt quotiescumque
aut febres curaueritis, aut obstructions in cor-
pore inueneritis, caueatur ab iis quæ adstringunt,
sicut sunt pillulae aggregatiuæ: nam intrant my-
robalani, rhabarbari cum aloë. Sed dices in hie-
ra, quam offers, etiam intrat aloë. Respondeo.
Verum esse, sed tamen corrigitur ab aliis ingredi-
entibus, cinnamomo, azaro, carpobalsamo, pro-
quo ego vtor cubebis, quia carpobalsamum nūc
G non habetur.

G Dicam vobis historiam. Quidam Medicus de-
dit nobili cuidam pillulas aggregatiuas, & nihil
eduxerunt: ego superueniens, consului vt acci-

*Pro Carpobal.
Sana Cubebæ
sumenda.*

Historia